

Na televiziji i u teatru uvijek pouzdana, **Nada Đurevska** na filmu nije igrala puno, svega u tri projekta: »Miris dunja« reditelja **Mirze Idrizovića**, »Strategija švrake« **Zlatka Lavanića**, (film je u fazi tonske obrade) i »Od zlata jabuka« **Nikole Stojanovića**. U ovom posljednjem filmu Đurevska je tumačila lik **Stamene**, tihe požrtvovane žene, koja svoju zatamljenu snagu prenosi na djecu, a za sebe ostavlja tek toliko da uspijeva raščistiti s mužem, koji ju je odavno zapostavio. Za ovu ulogu tridesetpetogodišnja glumica imala je na raspolaganju najteža glumačka sredstva: šutnju i tek po koju riječ, pogled, suzdržan pokret, titraj lica... Ono što je bilo osobito teško odigrati kroz lik ove dostojanstvene i čvrste osobe jeste zatamljena ljubavna buktinja mlade, usamljene žene. Registrujući diskretnim pogledom spuštanje ruke njenog prijatelja doktora **Miše** na svoje rame, **Stamena** kao da priznaje svoju tajnu ljubav, ali i nemogućnost njenog razvoja. Ziri minulog Festivala jugoslovenskog igranog filma u Puli uočio je briljantnu, minucioznu kreaciju **Nade Đurevske** i odao joj priznanje **Zlatnom arenom** za epizodnu žensku ulogu. Nagradu nije primila glumica lično jer odavno ne prati festivale, pa čak kada je i na čula vijest o nagradi, kako kaže, nije mogla ni slutiti da je to baš ona, više je vjerovala u pogrešnu vijest nego u sebe.

■ Nagrada me zbunjuje, ne znam, možda je to stvarno kao neki kredit, jer za ovih deset godina nisam dobila

Nada Đurevska u filmu *Od zlata jabuka*

niti jednu, a sada u šest mjeseci tri: u pozorištu, na radiju i eto, sada i na filmu. Pretpostavljam da je i ranije bilo razloga, zato ne znam, možda je to bio sticaj sretnih okolnosti. To vam je kao u lotu.

● Mogli ste onda, recimo, dobiti nagradu i za ulogu u »Mirisu dunja«?

■ Da, tamo sam imala i značajniju ulogu. Ali skoro uvijek, i na filmu i u pozorištu nisam imala uloge koje mene nose, nego sam ja morala nositi njih.

● Ipak ste ih prihvaćali.

■ Da, jesam, jer su bile izazov za mene i čak što mi je uloga bila nejasnija, predstavljala mi je veći izazov.

● A **Stamena**?

■ To je bila biser uloga. Kada sam pročitala scenarij učinilo mi se da je **Stamena** nešto što je već u meni završeno, onog trenutka kada sam pročitala, već je bilo proživljeno. U stvari **Stamena** je moja baba, moja tetka, jer i mi smo isto tako bili kolonisti. Živjeli smo bli-

zu **Bele Crkve**, tamo gdje je živio i reditelj i gdje smo snimali film. I ja sam kao **Stamena** živjela životom svoje babe iz tih pedesetih godina. Bez obzira što je ona u meni bila kao neko emotivno pamćenje, ona je ipak trajala. Njen život se odvijao mimo mene, skoro nesvesno u lik **Stamene**. I to je to. Ima nekoliko trenutaka u filmu gdje se vidi njena ljudska lomljivost, inače bi ona izgledala kao žena simbol. Toliko je nestvarna ta njena snaga.

● Ta **Stamenina** nenametljivost podsjeća me na vaš privatni način ophođenja.

■ Tačno, ja i u životu imam nekako reducirani način izražavanja. Čini mi se što je jače stanje, ono je uvijek kraće, gotovo kao u bljesku. Ovu ulogu neću zaboraviti, a odigrala sam mnoge. Prošle su nekako mimo mene. Ostale su samo kao krstovi na groblju, sjetim ih se kao dragih duša, ali su ostale iza mene.

● Treba li vam da pronade-

radmila šešić

život ispred riječi

**susret sa
nadom
đurevskom**

te sebe lično u liku koji igrate, da nešto prepoznate?

■ Možda zрно svoje istine, to mi je dovoljno i onda sam to ja. To je eksploatacija neke moje iskustvene emocije.

● Hoće li je biti i za sve buduće uloge?

■ Ne znam, jako se trošim. To je dobro, volim kada se trošim.

● Koliko je Stamena, kao lik u scenariju, imala tuđe u sebi, a koliko ste joj vi donijeli? Imam utisak da uvijek neku svoju melanholiiju prelijevate u likove koje igrate, pri tom mislim i na one u pozorištu...

■ Jesam malo melanholična, a tako me reditelji i vide, pa mi daju valjda zato uloge tužnih, melanholičnih žena. Možda je to neka moja tajna. U pozorištu sam odigrala sigurno deset žena s onu stranu uma, a na filmu su to sve žene koje čvrsto stoje na zemlji. Između te dvije boje je veliki raspon. To između nisam igrala, a željela bih. Dosta mi je krajnosti.

● Kako spremate ulogu?

■ Sporo krećem u život uloge. Kao voz iz stanice... i još se dugo osvrćem za onima koji mašu. Mnoge stvari me razbijaju i skoro sve mi je važno. Nisam od onih koji u prvoj minuti daju završni udarac. Šta je sve potrebno da bi se sašila jedna uloga: od uzimanja kroja, izbora materijala, krojenja, heftanja, nabiranja, štepanja i dovoljno je samo ne podesiti dužinu suknje pa da se otkrije baš najružniji dio noge ili ne biti vješt u pravljenju rupica za dugmad, pa da čitav model izgleda neugladen. Glumačka umjetnost je jedna od najsloženijih i najnapornijih. A ako materijal (to jest ja) koji mi

je na raspolaganju nije baš elastičan, slabo drži peglu, nije podatan, podvrgnut slučajnim uticajima, promjenjive prirode... šta sve treba uraditi da taj materijal podredimo svojoj kreativnoj volji. A za mene, najgore je to kad mi uskrate mogućnost (jer to je ipak kolektivna umjetnost) da već u toku rada mijenjam svoju zamisao. Dakle, moram mu brzo nametnuti konačnu, umjetničku formu, a po završetku, to svoje djelo ne mogu više posmatrati, analizirati ga, mijenjati, osvjetljavati iz nekih drugih uglova. Ja u toku rada rijetko kad imam pravo da kažem kako mi je osjećaj neprobuden, da mi je stvaralačka volja hladna, nemamo vremena čekati taj moj trenutak, buditi, buditi, jer kočim nečiji drugi stvaralački proces. Onda me neki bude pljuskom hladne vode u lice, drugi su me budili i šapatom kao Minc, Georgijevski, Lešić ili Kupusović. To je zato što me vole... kako je prirodno, a varljivo vjerovati u to.

● Koči li vas tekst ponekad?

■ Ne držim se baš tvrdoglavno umjetničkog djela, pogotovo ne riječi pisca. Riječi, riječi... voljela bih kad bi moglo sve da se vidi, da se ništa ne mora reći. Često je moja umjetnost, ali naravno ona evolutivna, već zrela, ne ona u mojoj duši, prisutnija i življa od one u tekstu. I ja ga prekrajam, uništavam, dodajem, oduzimam i ne mislim da činim svetogrđe jer jedno uništeno djelo zamjenjujem drugim. Život ispred riječi.

● A publika, kakav je odnos prema njoj?

■ U početku, kao mlada glumica, osjećala sam publiku u sali kao jedno definitivno ob-

likovano biće i drhtala pred njom očekujući samo neodobraivanje. Vremenom sam počela da raspoznajem i neke druge poruke iz sale i publika je već počinjala da se nijansira, iznenađivala me je njena raznovrsnost. Postoji »dobra publika«, postoji »ozbiljna publika« i »indiferentna«, »površna«. Nisam mogla uvijek da igram ne primjećujući je, igrajući samo onako kako treba da igram ili onako kako mi diktira moje trenutno raspoloženje. Ali bez obzira što u takvim večerima nikada nisam igrala onako kako je to publika od mene zahtijevala, često sam gubila svoju nezavisnost jer sam prestajala da igram i počinjala da ilustrujem ili tumačim. Postajala sam uvredljivo jednostavna, sve je blistalo od prostaštva jasnoće. To mi se desi i danas, ponekad. I uvjerena sam da su mnoge predstave, a to se uglavnom odnosi na premijere, mogle mnogo sretnije proći da je publika bila »bolja«, da ima strašnu želju da predstava bude dobra. I ako to ona zaista želi, ta poruka do glumca sigurno dolazi i, oslobađajući svoju skrivenu snagu daje je glumcu u njenom najljepšem obliku, kao primjeri sa seansi bioenergetičara kada petnaest godina zgrčenu ruku bolesnika otvaraju zajedničkim oslobađanjem svoje energije.

● Kakvu energiju oslobađa gluma u vama?

■ Gluma... nebeska ptica, moja jedina mogućnost slobode... bijeg od sebe, od svega što me koči, od navike površnosti, od zabrana iz nedostatka hrabrosti. Gluma kao autoterapija... gluma me pročišćava, čini me boljom. Ne oslobađa me stida, ali me čini hrabrijom. ■